

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de Ministerul Afacerilor Interne,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ecaterina Gonța împotriva Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva hotărârii din 04 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-34/23
NR. PIGD 2-12156542-01-3ra-16022023)*

Examinarea cauzei în ordine de recurs după admiterea cererii de revizuire.
Netemeinicia recursului.

Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Nogai)
Curtea Supremă de Justiție (jud. N. Clima, I. Muruianu, I. Șumcov)
Curtea Supremă de Justiție (jud. T. Chișca-Doneva, A. Cobăneanu, N. Vascan, A. Miron, N. Craiu)

11 septembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând cererea de recurs depusă de Ministerul Afacerilor Interne,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 25 aprilie 2012, Ecaterina Gonța a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

2. În argumentarea acțiunii reclamanta a indicat că din data de 01 august 2010 este căsătorită cu Ion Țurcan, care activează în cadrul Ministerului Afacerilor interne din 01 ianuarie 2010, în funcția de inspector al Secției de Poliție rutieră a Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău.

3. A menționat că la 30 octombrie 2010 în familia Țurcanu s-a născut un copil – Dumitru Țurcanu. În legătură cu faptul că în perioada nominalizată nu era încadrată în câmpul muncii, s-a adresat cu cerere prealabilă către Ministerul Afacerilor Interne, solicitând calcularea și achitarea indemnizației pentru concediu de maternitate de la locul de muncă al soțului.

4. Reclamanta a explicat că Ministerul Afacerilor Interne a refuzat admiterea cererii prealabile prin răspunsul din 05 aprilie 2012, motivând că nu are temei legal de a stabili, calcula și achita indemnizația pentru concediu de maternitate, deoarece astfel de indemnizații sunt prevăzute dosar pentru persoanele ce sunt asigurate la bugetul asigurărilor sociale de stat, iar angajații organelor afacerilor interne nu fac parte din această categorie.

5. În opinia reclamantei acest refuz este ilegal și neîntemeiat, contrar prevederilor legale, din motiv că, în temeiul art. 5 alin. (1) din Legea cu privire la poliție nr. 416-XII din 18 decembrie 1990, activitatea poliției este reglementată de Constituție, de prezenta lege, de alte acte legislative ale Republicii Moldova, de hotărârile Guvernului, de deciziile autorităților administrației publice locale, Codul muncii și de alte acte normative ale Ministerului Afacerilor Interne.

6. Din considerentele menționate, reclamanta Ecaterina Gonța a opinat că nu pot fi reținute argumentele de refuz ale pârâtului, precum că, indemnizația respectivă nu se achită persoanelor aflate la întreținerea soților care sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale, colaboratorii de poliție fiind supuși asigurării de stat obligatorii. Deoarece, prevederile Legii nr. 183 pentru ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii și nr. 87 din 20 aprilie 2006 privind revizuirea Convenției asupra protecției maternității din 1952, au stabilit expres că dreptul la indemnizații îl au soțiile aflate la întreținerea soților care sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale.

7. Reclamanta Ecaterina Gonța a solicitat recunoașterea ilegalității refuzului nr. 15/4-G-140/12 din 12 mai 2012 a Ministerului Afacerilor Interne și obligarea ultimului de a stabili, calcula și achita indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă, și alte prestații.

8. Prin hotărârea din 04 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă acțiunea depusă de Ecaterina Gonța. S-a declarat nul refuzul nr. 15/4G140/12 din 12 mai 2012 al Ministerului Afacerilor Interne de a stabili, calcula și achita indemnizația pentru concediul medical (de maternitate). S-a obligat Ministerul Afacerilor Interne să-i stabilească, calculeze și să-i achite reclamantei Ecaterina Gonța indemnizația pentru concediul medical (de maternitate) în condițiile art. 124 alin. (1) din Codul muncii, art. 7 alin. (5) al Legii privind indemnizații pentru incapacitatea de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

9. La data de 03 august 2012, Ministerul Afacerilor Interne a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 4 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Ecaterina Gonța.

10. În motivarea cererii de recurs a invocat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, deoarece nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauze în fond, au fost interpretate eronat normele de drept material. Totodată, a opinat că nu au fost luate în considerare argumentele și probele invocate de partea pârâtă.

11. Prin decizia din 24 octombrie 2012 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne, s-a casat hotărârea din 04 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins acțiunea depusă de Ecaterina Gonța.

12. La 10 noiembrie 2022, Ecaterina Gonța, reprezentată de avocatul Vitalie Postolachi, a depus cerere de revizuire la Curtea Supremă de Justiție împotriva deciziei din 24 octombrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă.

13. Prin încheierea din 11 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de Ecaterina Gonța, reprezentată de avocatul Vitalie Postolachi. S-a constatat încălcarea drepturilor Ecaterinei Gonța garantate de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. S-a casat decizia din 24 octombrie 2012 a Curții Supreme de Justiție și s-a reținut prezenta cauză de contencios administrativ în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs a recursului depus de Ministerul Afacerilor Interne împotriva hotărârii din 04 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău. S-a încasat din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Ecaterinei Gonța suma de 1 500 de Euro, convertită în lei moldovenești, la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului, cu titlu de prejudiciu cauzat și suma de 300 de Euro, convertită în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului, cu titlu de costuri și cheltuielile de reprezentare în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.

14. La data de 14 februarie 2023, Ecaterina Gonța, reprezentată de avocatul Vitalie Postolache a depus cerere privind emiterea unei încheieri suplimentare la încheierea din 11 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție. Prin cererea respectivă, Ecaterina Gonța, reprezentată de avocatul Vitalie Postolache a solicitat constatarea încălcării drepturilor sale garantate de art. 14 CEDO coroborat cu art. 1 Protocolul 1 la CEDO și oferirea unei compensații morale suplimentare pe acest capăt de cerere; compensarea cheltuielilor pentru serviciile juridice din suma de 16 000 de lei solicitată inițial în cererile de revizuire, suplimentar la suma de 300 de Euro acordată de Curtea Supremă de Justiție cu titlu de servicii juridice; precum și compensarea sumei de 5 000 de lei, cu titlu de servicii juridice pentru procedura națională de revizuire.

15. Prin încheierea suplimentară din 06 septembrie 2024 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă parțial cererea depusă de Ecaterina Gonța, reprezentată de avocatul Vitalie Postolache emiterea unei încheieri suplimentare la încheierea din 11 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție

și s-a constatat încălcarea drepturilor Ecaterinei Gonța garantate de art. 14 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. În rest, cererea privind emiterea unei încheieri suplimentare la încheierea din 11 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă.

16. Prin referința depusă la 14 februarie 2023 și ulterior cererea concretizată din 10 septembrie 2024, Ecaterina Gonța, reprezentată de avocatul Vitalie Postolache a solicitat respingerea recursului declarat de Ministerul Afacerilor Interne cu menținerea hotărârii instanței de fond. Totodată, a solicitat încasarea în beneficiul său din contul Ministerului Afacerilor Interne a sumei de 16 189,19 cu titlu de indemnizație pentru concediul medical (de maternitate); în baza art. 41 CEDO încasarea în beneficiul său a prejudiciului material ce constă din dobânda de întârziere în sumă de 27 444 de lei și rata inflației în mărime de 19 882, 81 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procedura revizuirii și în procedura în ordine de recurs.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

17. Art. 258 alin. (3) din Codul administrativ stipulează:

„Procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești”.

18. Art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ

„În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul și menține hotărârea și/sau decizia;

19. Art. 219 alin. (1), (2) din Codul administrativ

„Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces”.

20. Art. 22 alin. (1) din Codul administrativ

„Autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor”.

21. Art. 1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare pînă la 1 aprilie 2019),

„Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată”.

22. Art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare pînă la 1 aprilie 2019)

„Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate”.

23. Art. 49 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova

„Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin. Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare”.

24. Art. 2 din Legea nr. 489-XIV din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale

„Dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale”.

25. Art. 124 alin. (1) și (2) din Codul muncii (în vigoare pînă la 1 ianuarie 2019)

„Femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți – 112 zile calendaristice) și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art. 123 alin.(2). În baza unei cereri scrise, persoanelor indicate la alin.(1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani. Indemnizația pentru acest concediu se plătește din bugetul asigurărilor sociale de stat”.

26. Art. 7 alin. (8) din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004

„Baza de calcul a indemnizației de maternitate acordate soției aflate la întreținerea soțului asigurat, o constituie venitul mediu lunar asigurat al soțului, determinat în condițiile prezentului articol”.

27. Art. 16 alin. (1) din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004

„Asiguratele, soțiile aflate la întreținerea soților asigurați și șomerele, care s-au aflat la evidență în instituțiile medico-sanitare din Republica Moldova și care au dreptul la

concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal, beneficiază de indemnizație de maternitate”.

28. Punctul 6 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin hotărârea Guvernului al Republicii Moldova nr. 108 din 3 februarie 2005 (în vigoare la momentul depunerii acțiunii)

„Stabilirea, calcularea și plata indemnizațiilor se efectuează de către unitatea economică în care își desfășoară activitatea de bază angajatul (unde se păstrează carnetul de muncă) prin contract individual de muncă”.

29. Pct. 21 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin hotărârea Guvernului al Republicii Moldova nr. 108 din 3 februarie 2005 (în vigoare la momentul depunerii acțiunii)

„Indemnizația de maternitate (sarcină și lăuzie) se stabilește asiguraților, soțiilor aflate la întreținerea soților asigurați și șomerilor, care au dreptul la concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal”.

30. Art. 1 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale

„Formă de protecție socială ce constă dintr-o sumă de bani acordată prin sistemul public de asigurări sociale femeilor asigurate, precum și celor care au încetat plata contribuției de asigurări sociale în condițiile prevăzute de lege, în caz de naștere a copilului”.

31. Art. 41 lit. d) din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale

„Asigurații din sistemul public au dreptul, în afară de pensie, la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani”.

32. Art. 5 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (în vigoare la data înaintării acțiunii),

„Asigurații din sistemul public de asigurări sociale au dreptul la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani”.

33. Art. 7 alin. (2) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (în vigoare la data înaintării acțiunii),

„Baza de calcul al indemnizației de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. f) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate contribuții individuale de asigurări sociale. Lunile calendaristice ale concediului prenatal se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul”.

34. Art. 18 alin. (1), (2) și (6) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004

„Asiguratul care se află în concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani la toate unitățile în care desfășoară activități are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului de la data acordării concediului și până la vârsta de 3 ani a copilului. În cazul în care data acordării concediului pentru îngrijirea copilului diferă de la o unitate la alta, indemnizația se stabilește începând de la data ultimei acordări a concediului. De indemnizație lunară pentru creșterea copilului beneficiază, la cerere, opțional: unul dintre părinți, bunelul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorele, dacă sunt persoane asigurate și îndeplinesc condițiile de realizare a stagiului de cotizare prevăzute la art. 6 alin.(1), (2) sau (3). Quantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 30 % din baza de calcul stabilită la art. 7, dar nu mai puțin de 540 de lei pentru fiecare copil”.

35. Art. 27 alin. (1)-(3) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări nr. 289 din 22 iulie 2004

„Indemnizația de asigurări sociale poate fi solicitată, în bază de acte justificative, în termen de 12 luni calculat de la data îndeplinirii condițiilor de stabilire a acestei indemnizații, iar ajutorul de deces – din ziua următoare zilei de deces. Indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani solicitată după 12 luni de la data nașterii copilului se stabilește retroactiv, dar nu mai mult decât pentru 12 luni premergătoare datei solicitării, dacă solicitarea a avut loc până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani. Indemnizația stabilită, dar neîncasată la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării. Indemnizația neplătită la timp din vina organului care o stabilește sau o plătește se achită fără nici o limită în termen”.

36. Art. 195 din Codul administrativ

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171”.

37. Art. 442 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în redacția LP224 din 31.07.24, MO361-363/16.08.24 art.569; în vigoare 16.08.24)

„În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3)”.

38. Art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă

„În apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală”.

39. Art. 619 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019)

„Obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus”.

40. Art. 942 alin. (1), (2) din Codul civil (în vigoare după 01 martie 2019)

„În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății

pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

Rata dobînzii de întîrziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întîrziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobînzii prevăzute de contract”.

41. Art. 82 din Codul de procedură civilă

„Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și cheltuielile de judecare a pricinii”.

42. Art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă

„Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: cheltuielile de asistență juridică”.

43. Art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă

„Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii”.

44. Art. 41 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

45. Inițial, Completul de judecată notează că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (aspecte de procedură privind activitatea instanțelor judecătorești) nr. 224 din 31 iulie 2024 (*în vigoare 16 august 2024*), art. 13 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 64 din 30 martie 2023 (*în vigoare 06 aprilie 2023*), s-a completat cu alineatul (5¹) cu următoarele cuprins: (5¹) Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componentă, președintele Curții formează completele de judecată. Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.

46. Respectiv, luând în considerare modificările operate, prezentul recurs va fi examinat de un complet de 3 judecători, format prin dispoziția

Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 234 din 29 decembrie 2023 „Cu privire la constituirea completelor de judecată pentru anul 2024”, modificată prin dispozițiile Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 04 ianuarie 2024, nr. 19 din 16 februarie 2024, nr. 51 din 07 martie 2024 și nr. 52 din 11 martie 2024, nr. 90 din 14 mai 2024, nr. 112 din 13 iunie 2024, nr. 119 din 28 iunie 2024.

47. Astfel, studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și referință, în coroborare cu normele de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează asupra respingerii recursului declarat de Ministerul Afacerilor Interne, din următoarele considerente.

48. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanță și confirmată de părți.

49. Conform certificatului nr. 15 din 20 martie 2012, eliberat de Ministerul Afacerilor Interne, s-a stabilit că locotenentul major de poliție Ion Țurcanu, activează în cadrul organelor afacerilor interne ale Republicii Moldova din 01 octombrie 2002 – până în prezent (f.d.13, Vol. I).

50. La fel, s-a constatat că la 01 august 2010, Ion Țurcanu a încheiat căsătoria cu Ecaterina Gonța (f.d.10, Vol. I), iar la 30 octombrie 2011 s-a născut fiul Dumitru Țurcanu, fapt confirmat prin certificatul de naștere nr. NA-VI 1355614 din 01 noiembrie 2011 (f.d.12, Vol. I).

51. Este cert și faptul că Ecaterina Gonța s-a adresat Ministerului Afacerilor Interne cu cerere prealabilă, prin care a solicitat să i se acorde indemnizația lunară pentru creșterea copilului Dumitru Țurcanu, anul nașterii 30 octombrie 2011. În cererea prealabilă reclamanta a indicat nu este angajată în câmpul muncii și se află la întreținerea soțului ei (f.d.6, Vol. I).

52. Prin răspunsul Ministerului Afacerilor Interne nr. 15/4-G-140/12 din 05 aprilie 2012, Ecaterinei Gonța i s-a comunicat că cerințele nu sunt întemeiate și nu pot fi satisfăcute, deoarece colaboratorii de poliție potrivit legislației în domeniul asigurărilor sociale nu au obligația de a contribui la bugetul asigurărilor sociale de stat și respectiv aceștia nu se consideră ca asigurați prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat, iar în baza art. 123 din Codul muncii s-a aprobat modul de stabilire, calculare și achitare a indemnizațiilor din contul bugetului asigurărilor sociale de stat prin Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004, al cărei executare, inclusiv potrivit art. 43 din Legea nr. 489-XIV din 08 iulie 1999, este pusă în seama Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d.7, Vol. I).

53. Nefiind de acord cu acest refuz, la 25 aprilie 2012, Ecaterina Gonța a înaintat prezenta acțiune împotriva Ministerului Afacerilor Interne, prin care a solicitat, recunoașterea ilegalității refuzului respectiv și obligarea pârâtului de a-i stabili, calcula și achita indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă, și alte prestații (f.d.3-5, Vol. I).

54. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 04 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău a admis acțiunea depusă de Ecaterina Gonța. A declarat nul refuzul nr. 15/4G140/12 din 12 mai 2012 al Ministerului Afacerilor Interne de a stabili, calcula și achita indemnizația pentru concediul medical (de maternitate) și a obligat Ministerul Afacerilor Interne să-i stabilească, calculeze și să-i achite reclamantei Ecaterina Gonța indemnizația pentru concediul medical (de maternitate) în condițiile art. 124 alin. (1) din Codul muncii, art. 7 alin. (5) al Legii privind indemnizații pentru incapacitatea de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

55. Verificând hotărârea Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță corect a determinat obiectul probațiunii în cauza dedusă judecării, și a apreciat circumstanțe esențiale pentru examinarea justă a cauzei.

56. Or, în speță pretențiile reclamantei Ecaterina Gonța privind stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației de maternitate la locul de serviciu al soțului său, Ion Țurcanu, se încadrează în prevederile citate mai sus ale art. 124 alin. (1) și (2) din Codul muncii (în vigoare până la 1 ianuarie 2019). Iar, modul de stabilire, calculare și achitare a unei astfel de indemnizații este reglementat de Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004 și Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului al Republicii Moldova nr. 108 din 03 februarie 2005.

57. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține materialul probator anexat la actele cauzei care denotă incontestabil faptul că la momentul depunerii cererii prealabile, Ecaterina Gonța nu era asigurată social, și se afla la întreținerea soțului asigurat Ion Țurcanu, care este angajat al Ministerului Afacerilor Interne.

58. În context, se menționează că colaboratorii Ministerului Afacerilor Interne sunt persoane asigurate de stat, prin urmare ultimii și soțiile acestora

aflăte la întreținerea lor pot beneficia de indemnizația de creștere a copilului minor din bugetul de stat la locul de muncă a soților.

59. În condițiile create, nu poate fi reținut argumentul pârâtului precum că Ecaterina Gonța este în drept de a solicita stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației de maternitate de la Casa Națională de Asigurări Sociale, deoarece această obligație revine anume angajatorului funcționarului public cu statut special. Iar, Ministerul Afacerilor Interne refuzând stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației, nu a îndeplinit obligațiunea legală de acordare a sprijinului bănesc ce se stabilește și se acordă prin sistemul public de asigurări sociale (persoanei asigurate pentru creșterea copilului).

60. Pentru considerentele remarcate, Completul de judecată conchide că, este neîntemeiată poziția formulată prin prisma motivelor de recurs, susținerile recurentului nu și-au găsit confirmare și nu constituie temei de admitere a recursului, deoarece se combate prin cumulul de probe cercetate și apreciate cu respectarea normelor de drept material și procedural.

61. Mai mult, se menționează că argumentele invocate în recurs, coincid cu cele indicate în referința prezentată în instanța de fond, cărora instanța le-a dat o apreciere corespunzătoare.

62. Subsidiar, din materialele dosarului rezultă că la 14 februarie 2023 Ecaterina Gonța, reprezentată de avocatul Vitalie Postolache a depus referință asupra recursului declarat de Ministerul Afacerilor Interne, ulterior concretizată prin cererea din 10 septembrie 2024, solicitînd încasarea din contul Ministerului Afacerilor Interne în beneficiul său a sumei de 16 189,19 cu titlu de indemnizație pentru concediul medical (de maternitate); prin aplicarea directă a art. 41 CEDO încasarea în beneficiul său a prejudiciului material ce constă din dobânda de întârziere în sumă de 27 444 de lei, calculată pentru perioada 15 noiembrie 2012 – 11 ianuarie 2023 și rata inflației în mărime de 19 882, 81 de lei, pentru noiembrie 2012 – noiembrie 2022, precum și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procedura revizuirii și în ordine de recurs a câte 5 000 de lei.

63. Completul de judecată cu referire la cerința Ecaterinei Gonța de încasare din contul Ministerului Afacerilor Interne a sumei de 16 189,19 cu titlu de indemnizație pentru concediul medical (de maternitate), menționează că în ordine de recurs nu este permisă schimbarea obiectului acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Or, ca efect a respingerii recursului, recurentul Ministerul Afacerilor Interne are obligația să achite intimei indemnizația de maternitate.

64. Prin urmare, încălcarea admisă anterior de către instanțele naționale urmează a fi remediată prin respingerea recursului cu achitarea pe cale de

consecință a indemnizației de maternitate din contul recurentului ca efect a executării hotărârii instanței ierarhic inferioare.

65. Ce ține de pretenția Ecaterinei Gonța privind compensarea prejudiciului material ce constă din dobânda de întârziere în sumă de 27 444 de lei, calculată pentru perioada 15 noiembrie 2012 – 11 ianuarie 2023, Completul de judecată conchide de a o admite.

66. La acest aspect, urmează a fi aplicate dispozițiile art. 619 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2024), art. 942 din Codul civil (în vigoare după 01 martie 2024) coroborate cu prevederile art. 442 alin. (2) (în redacția LP224 din 31.07.24, MO361-363/16.08.24 art.569; în vigoare 16.08.24) și art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

67. Prin urmare, având în vedere că Ecaterina Gonța a fost privată de dreptul ei de proprietate – indemnizația de maternitate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră echitabil, prin prisma art. 41 CEDO menționat mai sus, de a încasa din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul intimatei dobânda de întârziere în sumă de 27 444 de lei, calculată pentru perioada 15 noiembrie 2012 – 11 ianuarie 2023.

68. Privitor la acordarea sumei de 19 882, 81 de lei, calculată pentru noiembrie 2012 – noiembrie 2022, cu titlu de prejudiciu cauzat de evoluția indicelui prețurilor de consum (rata inflației), instanța de recurs o va respinge, deoarece dobânda de întârziere acoperă în mod implicit efectele inflației.

69. Or, atât dobânda de întârziere cât și rata inflației urmăresc necesitatea compensării unui eventual prejudiciu pentru neachitarea în termen a unei sume de bani. Prin urmare, compensarea prejudiciului nu poate avea loc de două ori pentru una și aceeași încălcare, cum în mod neîntemeiat pretinde intimata.

70. De asemenea, instanța de recurs respinge și cerința Ecaterinei Gonța cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată în mărime totală de 10 000 de lei, pentru asistența juridică care i-a fost acordată în procedura de revizuire a cauzei, precum și în ordine de recurs.

71. Reieșind din prevederile art. 96 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică acordată de avocați, în măsura în care acestea au fost reale, rezonabile și necesare. Soluționând cererile de restituire a cheltuielilor de asistență juridică acordată, instanțele vor reține următoarele.

72. Pentru dovada cheltuielilor suportate, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: a. dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b. copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; c. listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul) (a se vedea în acest sens și HPCSJ nr. 25/2004, cu modificările ulterioare, pct. 21¹).

73. Respectiv, în sensul legal național menționat, pentru ca partea opusă să fie obligată la restituirea cheltuielilor de judecată nu este suficient ca acestea să fie asumate, dar și suportate în mod real.

74. Completul de judecată relevă că practica judiciară națională la acest capitol este una constantă începând cu adoptarea Legii nr. 244/2006, potrivit căreia cheltuielile de asistență juridică se recuperează doar în situația în care acestea sunt suportate în mod real de partea care a avut câștig de cauză.

75. Cu referire la argumentul că practica CEDO admite compensarea cheltuielilor de asistență juridică doar asumate, Completul de judecată relevă că în speță sunt aplicabile prevederile legale și procedurile la nivel național.

76. În consecință, cheltuielile de asistență juridică solicitate de către Ecaterina Gonța, în sumă de 5 000 de lei în ordine de revizuire și 5 000 de lei în ordine de recurs, urmează a fi respinse, pe motiv că nu s-a confirmat suportarea lor reală de către aceasta.

77. Totodată, Completul de judecată menționează că partea care a câștigat procesul nu este lipsită de dreptul de a intenta un proces separat pentru recuperarea cheltuielilor de asistență juridică, după ce deține dovada că a suportat efectiv/real cheltuielile respective.

78. Reieșind din cele expuse, și întrucât instanța ierarhic inferioară a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, a aplicat corect normele de drept material, hotărârea instanței de judecată fiind întemeiată și legală, iar criticele formulate în recurs sunt nejustificate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține hotărârea instanței de fond.

79. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU MAJORITATEA DE VOTURI,

Respinge recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne și menține hotărârea din 04 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

Încasează din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Ecaterinei Gonța suma de 27 444 (douăzeci și șapte mii patru sute patruzeci și patru) de lei, cu titlu de prejudiciu material (dobândă de întârziere).

În rest, respinge cerințele privind compensarea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi